

6. Шпичак О.М. Теоретико-методологічні аспекти ціноутворення на сільськогосподарську продукцію / О.М. Шпичак // Економіка АПК. – 2012. – № 8. – С. 3-10.

7. Індекси цін реалізації продукції сільського господарства сільськогосподарськими підприємствами [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

8. Індекс цін на сільськогосподарську продукцію [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua>

9. Коливання цін, ціна рівноваги [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://studentbooks.com.ua>

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗЕРНОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

***САПЕЛКІНА Н.М., СТУДЕНТКА,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Наша країна славиться своїми сприятливими природно-кліматичними умовами, тому ми можемо вирощувати високоякісні культури і збирати великий урожай .

Зернове господарство є основою сільськогосподарського виробництва. Завдяки зерновим культурам ми годуємо населення не тільки в нашій країні, але і за її межами. Також забезпечуємо галузь тваринництва та створюємо нові робочі місця в агропромисловому виробництві. В Україні вирощують такі зернові культури: ячмінь, просо, пшениця, рапс, соя та ін.

Україна займає одне з найважливіших місць з експорту зернових культур. Адже зернові культури приносять прибуток нашій країні. На сьогодні попит на українське зерно наявний з боку багатьох країн світу, у тому числі країн ЄС. Освоєння світового ринку зерна, зміцнення позицій України на ньому є важливим фактором економічного зростання зерновиробництва.

Зерновий комплекс нашої країни включає в себе виробництво, переробку, зберігання, транспортування культур. Все це забезпечує країну грошовими надходженнями до бюджету. Дослідження зернового комплексу охоплює широке коло питань: техніко-технологічної оснащеності, відтворення родючості ґрунтів, різних аспектів виробництва, збереження, транспортування, переробки й реалізації зерна. В економічному плані головними питаннями є

досягнення такого рівня прибутковості виробництва зерна, який би забезпечував розширене відтворення на інтенсивно-інноваційних засадах. При цьому в умовах економічної самостійності кожний виробник зерна зважає на кон'юнктуру того ринку, на якому він має намір здійснити його реалізацію, включаючи світовий ринок.

Зерновий ринок являє собою систему товарно-грошових відносин, що виникають між його суб'єктами в процесі виробництва, зберігання, торгівлі та використання зерна на засадах вільної конкуренції, вільного вибору напрямів реалізації зерна й визначення цін, а також державного контролю за його якістю та зберіганням. Суб'єктами ринку зерна є його товаровиробники, підприємства зі зберігання зерна, суб'єкти заставних закупок зерна та проведення інтервенційних операцій, акредитовані біржі та інші [1].

Окрім того що Україна нарощує обсяги виробництва зернових культур, існує ряд гострих проблем, серед яких В.М. Лебідь та К.Є. Прищепя виділяють:

1. Виробляється обсяг, набагато більший від потрібного для забезпечення хлібом і хлібопродуктами населення, і кожного року після жнив експортується значний обсяг зерна за низькими цінами одразу після жнив, а потім пізніше імпортується за набагато вищими цінами.

2. Крайній ступінь нерозвиненості експортної інфраструктури.

3. Вартість зберігання зерна на елеваторах є високою, інфраструктура зберігання є досить старою і неефективною, втрати при зберіганні також дуже високі.

4. Несталість і досить великі коливання цін на зерно. Це спричинене не тільки різницею попиту й пропозиції, а й двома іншими важливими причинами – обмінний курс і світова ціна на пшеницю.

5. Продуктивність урожаю є низькою, це спричинене застарілим обладнанням та технікою, неефективними методами ведення сільського господарства.

6. Значне скорочення попиту на зерно як корму при виробництві тваринницької продукції [7].

Розвитку і підвищенню ефективності вирощування зернових культур в Україні сприятиме функціонування раціонального ринку зерна. Виходячи із законів ринкової економіки та специфіки зернопродуктового підкомплексу, розвиток згаданого ринку повинен передбачати: господарську самостійність виробників та створення умов для конкуренції учасникам ринкової торгівлі зерном і

зернопродуктами; наявність різних форм підприємств системи заготівлі, зберігання і переробки зерна; певний порядок формування і розподіл державних ресурсів зерна; економічні методи регулювання ринкових відносин при реалізації зерна.

За таких умов основним завданням державного регулювання повинен бути захист інтересів виробників і споживачів зерна для забезпечення прибутковості виробництва зернопродукції та контролю за еквівалентністю цін на зерно і засоби виробництва, що постачаються сільському господарству, регулювання умов поставок зерна на ринок. Метою державного регулювання ринку зерна повинна бути підтримка функціонування ринкового механізму й коригування його розвитку в потрібному для країни напрямі [3, 4].

Економічні показники ринку зерна проявляються у визначенні обсягів виробництва зерна і зернопродукції, достатніх для споживання, розподілу та обміну. Джерелами надходження зерна на ринок служать зернові господарства, підприємства та організації, які займаються його перепродажем, які здійснюють ввезення та вивезення зерна з-за меж певної території.

За словами німецького вченого професора К. Кельнера, існує кілька причин, чому аграрним виробникам у всьому світі слід переходити від традиційного сільського господарства до ресурсозберігаючого. Це руйнування ґрунтів внаслідок ерозії та накопичення солей, руйнування гумусного шару ґрунту і зниження біологічного різноманіття ґрунтів внаслідок інтенсивної обробки, а також зростання викидів вуглекислого газу.

Основний напрямок роботи з виробництва зерна у кожному регіоні, районі й господарстві, на думку М.В. Присяжнюка, М.В. Зубця, В.Я. Месель-Веселяка, П.Т. Саблука, М.М. Федорова, полягає у використанні таких чинників:

- поглиблення спеціалізації і концентрації виробництва на всіх рівнях його організації;
- оптимізація структури посівів, освоєння науково-обґрунтованих сівозмін;
- удосконалення розміщення зернових культур у напрямі поглиблення спеціалізації базових районів кожної області з виробництва зерна;
- оптимізація міжрегіональних потоків зерна і продуктів його переробки в межах потреб у продовольчих та фуражних ресурсах інших регіонів та створення загальнодержавних і експортних ресурсів;
- упровадження ресурсозберігаючих екологоощадних технологій обробки ґрунту;

- широке запровадження комплексної біологізації захисту рослин;
- використання переваг системи органічного удобрення ґрунтів;
- підвищення окупності застосування мінеральних добрив, фізіологічно активних речовин та пестицидів;
- удосконалення і розвиток системи насінництва в загальному контексті сортового забезпечення посівів [1, 8-10].

Виробництво зернових культур залишається найбільш інвестиційно-привабливим напрямком, зважаючи на наступні фактори:

- високий рівень рентабельності, в середньому більше 25 %, залежно від культури, погодних умов та ефективності господарств;

- порівняно невисокий рівень інвестицій, в середньому 1-2 тис. дол. на гектар, що дозволяє досягти середнього строку окупності протягом 2-4 років;

- наявність потенціалу подальшої консолідації галузі. Сьогодні, великі холдинги контролюють близько 20 % всіх орних земель в Україні;

- більш низький рівень волатильності ринкових цін у порівнянні з іншими напрямками сільськогосподарського сектора за рахунок стабільного попиту з боку експортерів [3, 5].

Тому, з огляду на вищевикладений матеріал, ґрунтується висновок про необхідність побудови ефективного механізму регулювання ринку зернових з урахуванням сучасних внутрішніх та зовнішніх тенденцій розвитку. На нашу думку, основними кроками у цій побудові повинно бути:

- вдосконалення законодавства з позиції прогнозованості та завчасності застосування регуляторних заходів;

- розробка програми державного планування, прогнозування та попереднього оприлюднення переліку об'єктів державного цільового регулювання;

- державна підтримка розвитку обслуговуючої інфраструктури (зернохосвищ, елеваторів, портів), залізничної, річкової та морської логістичних систем;

- створення системи моніторингу та прогнозування кон'юнктури ринку, доступного для всіх учасників ринку аналізу щодо стану внутрішнього і зовнішнього ринків сільськогосподарської продукції, каналів збуту продукції та ін.;

- забезпечення безперервної комунікації між операторами зернового ринку та державними установами, які приймають безпосередню участь у розробці аграрної політики;

– формування конкурентоспроможного іміджу вітчизняного зернового ринку за допомогою співпраці органів держави з міжнародними організаціями (зокрема, із міжнародною асоціацією торгівлі зерном і кормами, міжнародною радою по зернових), посольствами провідних країн, з якими Україна тісно співпрацює [6, 11].

Головним завданням зернового комплексу України є підвищення конкурентоспроможності виробника. За останні роки зросли ціни на паливо, матеріали, устаткування, сільськогосподарську техніку.

Опрацювавши літературні джерела, можна визначити основні проблеми, що стримують зростання урожайності зернових культур. До них відносяться такі:

- високий рівень інфляції;
- зношене обладнання;
- нестача сховищ для зберігання зерна;
- відсутність регулювання НБУ курсу грошової національної одиниці.

Ефективність та прогнозованість державного регулювання ринку зерна є об'єктивною передумовою зростання зернового сектора України. Недостатня системність та неузгодженість законодавства України має негативний вплив на стан зерновиробництва що призводить до втрат для учасників зернового ринку та економіки в цілому.

Отже, проаналізувавши цю тему, можна сказати, що Україна є однією з основних провідних країн по вирощуванню зернових культур, вона має великий потенціал для сільськогосподарського виробництва та для підняття рівня економіки. Необхідно тільки вирішити усі проблеми, для того щоб збільшити рівень прибутку вирощування зернових культур та вдосконалити нормативно-правову базу, для того, щоб покращити показники функціонування агропромислового комплексу України.

Література.

1. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) / [Присяжнюк М.В., Зубець М.В., Саблук П.Т. та ін.]; за ред. М.В. Присяжнюка, М.В. Зубця, В.Я. Месель-Веселяка, М.М. Федорова. – К.: ННЦ ІАЕ, 2011. – 1008 с.

2. Андрійчук В.Г. Сучасна аграрна політика: проблемні аспекти / В.Г. Андрійчук, М.В. Зубець, В.В. Юрчишин. – К.: Аграрна наука, 2005. – 381 с.

3. Ведення аграрного бізнесу в Україні // Український клуб аграрного бізнесу. – К., 2013. – 95 с.

4. Заїка С.О. Інвестиційний потенціал підприємства та варіанти його формування / С.О. Заїка // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – Випуск 13. – Частина 1. – С. 84-87.

5. Заїка С.О. Фактори формування інноваційного потенціалу підприємств / С.О. Заїка // Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. – Том 20. – Випуск 6. - 2015. – С. 94-97.

6. Лавринчук О.В. Перспективи розвитку ринку зерна країни / О.В. Лавринчук // Облік і фінанси АПК. - 2011. - № 3. - С. 144-152.

7. Лебідь В.М. Сучасний стан ринку зерна України / В.М. Лебідь, К.Є. Прищепу // Економічний вісник Донбасу. – 2013. – № 1 (31). – С. 131-135.

8. Технології вирощування зернових і технічних культур в умовах Лісостепу України / За ред. П.Т. Саблука, Д.І. Мазоренка, Г.Є. Мазнева. – [2-е вид., доп.]. – К. : ННЦ ІАЕ, 2008. – 720 с.

9. Технології вирощування зернових і технічних культур в умовах Лісостепу України / За ред. П.Т. Саблука, Д.І. Мазоренка, Г.Є. Мазнева. – Харків: ХНТУСГ. – 2007. – 633 с.

10. Технологічні карти та витрати на вирощування сільськогосподарських культур з різним ресурсним забезпеченням / За ред. Д.І. Мазоренка, Г.Є. Мазнева. – Харків: ХНТУСГ. – 2006. – 725 с.

11. Фененко П.О. Експорт зернових українськими аграріями: проблеми та нові підходи до регулювання їхньої зовнішньоекономічної діяльності / П.О. Фененко // Агросвіт. – 2012. – № 19. – С. 43-47.

ПРИНЦИПИ ОПТИМІЗАЦІЇ ОПЛАТИ ПРАЦІ

СТРЕЛКА Ю.Ю., СТУДЕНТКА,

НАКІСЬКО О.В., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА

Облік оплати праці працівників є дуже важливою складовою частиною всього бухгалтерського обліку будь-якої організації. Важливо не тільки правильно відобразити розрахунки заробітної плати, але й безпомилково розрахувати суму, яка належить до виплати кожному працівникові, а також своєчасно утримати із заробітної плати